Name of the Department: **HISTORY**

1) From the Desk of Head in 200 words:

History and human society are closely related to each other. The Department of History has a great legacy of scholarship since its establishment in 1964. It has played a pioneering role in throwing light on regional history, notably, Maratha history and history of Modern Maharashtra. The department began its journey under direction of Dr. Appasaheb Pawar, the well-known historian of the Marathas and the first Vice Chancellor of Shivaji University. Later prominent historians like Dr. V.D. Rao, Dr. B.R. Kamble, Dr. V.S. Kadam, Dr. Arun Bhosale, Dr. M.A. Lohar, Dr. M.P. Patil and Dr. Smt. P.A. Patil gave academic leadership as Heads of the Department.

Many of the students of the Department come from small towns and mofussil areas, some belong to the underprivileged sections of rural society. The faculty strives to improve their knowledge of the past and their skills at analytical thinking, coherent argument, and clarity of expression. NET/ SET Coaching Programme, Remedial Coaching, Guest Lectures, and Cocurricular activities are organized to equip them to make informed choices about their careers. We have started a P.G. Diploma to introduce the students to the emerging field of Museology.

2) Brief History of the department along with present focus in academic & research -150 words.

The Department of History is one of the oldest academic department of the University. The department was officially inaugurated on 9th November 1964. Dr. Appasaheb Pawar, eminent historian of the Marathas and an acclaimed scholar was the first Vice Chancellor of the university. The foundations of the future development of the Department of History were laid under his able guidance and leadership.

The region of Western Maharashtra has a rich historical legacy. In view of the research and learning interests of the faculty and students of the region, the department has identified Maratha History, History of Modern Maharashtra and History of the Southern Maratha Princely States as its thrust areas. The department remains committed to understand the past by exploring regional and local history in their national and global context by adopting an inter-disciplinary approach.

Highlights

- More than 17 publications have been authored by former and present faculty of the department.
- Establishment of Chhatrapati Shahu Maharaj Centre Studies in Maratha History (2003)
- International Seminar on 'Studies in Deccan History with special reference to Maharashtra' (06 to 08 December, 2005)
- International Conference in collaboration with Association of Third World Studies South Asia Chapter (ATWS, SAC) Main theme: Religion, Culture and Peaceful Co-existence of Humankind- Role of Third World Countries (30th November to 2nd December 2016)
- GIAN course on "The Deccan in the 18th Century" (4th August 2016 to 12th August 2016)Foreign Faculty: Prof. Stewart Gordon, Senior Scholar from the University of Michigan, USA
- PG Diploma in Museology
- Certificate course in Modi Script
- Value added Course on "History for Competitive Exams"

3) Vision

• The History Department aims to make the students aware about the past and its legacies through teaching, research and extension activities in Indian history in the context of world history. We believe that only a critical understanding of the past will enable the students to understand the present and help them look towards the future.

4) Mission:

- Transform the students into citizens who are critically informed about the past and its consequences for the present
- Promote studies in history, society and culture of Maharashtra in general and Maratha history in particular
- Empower students to cope with the challenges of globalization by instilling in them a life-long passion for learning about the past. The knowledge about the interconnections between the global, national, regional and local history will equip the students to face the challenges with confidence.

5) Core Values of the Department:

- Understanding of the past through a complex process of critical dialogue with historians and historical sources
- Mutual Trust and Respect among historians
- Belief in honoring the integrity of the historical record Pursuit of scholarship in Regional and Local History
- Rigorous academic and research environment
- Providing unique learning experience for the students through exploring Maratha History and History of Maharashtra in its regional and national context

6) Academic Programs offered with Intake.

Academic Programme	Intake of Students
M.A.	Part-1: 50 Part II: 50
P.G. Diploma in Museology	40
M.Phil	As per availability of seats with
	recognized guides
Ph.D.	As per availability of seats with
	recognized guides

7) Outcome base Education

- a. Program Education Objectives
- To acquaint students with the past and present of India and the World.
- Impart a critical understanding of Indian society, economy, polity and culture through a historical perspective
- To prepare students for a range of careers
- To stimulate intellectual curiosity and research attitude in the students
- To introduce the various Indian and foreign traditions of history writing
- b. Programme Outcomes

The following are the learning outcomes that we would like to see each History student graduate with.

- Capacity to explain how and why important events happen
- Understanding of the historical method of study
- Clear understanding of evidence collected from historical sources
- Critical understanding of developments in historiography
- Knowledge of the history of the India and 20th Century Modern World
- Informed familiarity with multiple cultures and diversity
- Awareness of current historical debates
- Understand skills that historians use in research

c. CBCS with course Structure

Paper no	Course Title	Teaching hours per week	Credits
	M.A. (History(Part I)	Week	
	Semester I		
101	Early India (from the	04	04
	beginning to 3rd Century		
	B.C)		
102	Aspects of Medieval Indian	04	04
	History (1206-1750)		
103	Sources for study of Ancient	04	04
	Indian History		
106	Legacy of the Marathas	04	04
108	Rise of Nationalism in India	04	04
	(1858-1905)		
110	Making of 19th Century	04	04
	Maharashtra		
	M.A. (History) (Part I)		
	Semester II		
201	Institutions under the	04	04
	Marathas		
202	National Movement in India	04	04
	(1905- 1947)		
203	Art and Architecture of	04	04
	Ancient India		
206	Devotional Cults in	04	04
	Medieval India (1206-1750)		
207	Historiography of the	04	04
	Marathas		
209	Social Reform Movements	04	04
	in 19th Century India		
	M.A. (History(Part II)		
	Semester III		
301	Traditions of History	04	04
	Writing		
302	Twentieth Century World	04	04
	(1900 to 1950)		
307	Nationalist China (1900 –	04	04
	1950)		
310	History of Russia (1900-	04	04
	1950)		
320	Economic History of 19th	04	04
	Century India		
	M.A. (History) (Part II)		
401	Semester IV		0.4
401	Recent Trends in History	04	04
100	Writing	0.4	0.4
402	Twentieth Century World	04	04
40.5	(1950 to 2000)		
405	The History of Israel –	04	04
411	Palestine Conflict	0.4	0.4
411	History of Indian Women	04	04

412	Peasant Movements in Colonial India	04	04
416	Introduction to Museology	04	04

8) Faculty Details (Details of the faculty in one page)

Dr Smt Nor	ada DachrathDa	rokor		
Ancient Indian History, History of Buddhism, Ambedkarite				
10				
	0.1			
Completed: 01 Ongoing				
<u> </u>				
Naikvadi, M	1) Maharashtrache Shilpakar: Kranti Veer Naganathanna Naikvadi, Maharashtra Rajya Sahitya ani Bhasha Mandal, Mumbai, 2018			
Citation	H-Index	i10-index	RG Score	
Awarded		Working		
02		02	9	
Japan , Lond	on, Sri Lanka			
1) Relevance of Ashoka's Inscriptions, <i>Select Research Papers</i> , Shivaji University History Conference, 2011, pp. 1-10 2) Ashoka's Dhamma- An instrument of social solidarity and religious harmony, <i>Critical Enquiry</i> , Vol. 5, Jan-March 2013, pp. 45-51 3) Therigatha: A Self expression of Buddhist Women, <i>Journal of Historical Research in Deccan</i> , Vol. I and 2, pp 1-10 4) Dr. Ambedkar and Rise of Grassroot Journalism in Maharashtra, <i>Critical Enquiry</i> , Vol. VI, Issue IV, Oct-Dec, 2014, pp. 59-67 5) Andhashraddha ani Koutilyachya Arthshastrati Koshagaracha Bharna Karnyache Upaya (Marathi), <i>Itihas Sanshodhan Patrika</i> , Shivaji University History Conference, Kolhapur, 2016, pp.83-89 6) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: Manilal Doctor-Gandhiwadi Patrakar, <i>Prabodhan Prakashan Jyoti</i> , Issue 374, January 2019 7) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: Abbas Tyyabji: Mithachya Satyagraphatil Binicha Shilekar, <i>Prabodhan Prakashan Jyoti</i> , Issue 375, February, 2019, pp.28-37				
	O985064358 nandapareka Associate Pr Ancient Indi Movement 10 Completed: 0 1) Maharash Naikvadi, M Mumbai, 20 Citation Awarded 02 Japan , Lond 1) Relevance Papers, Shiv 1-10 2) Ashoka's and religious 2013, pp. 45 3) Therigath Journal of H 1-10 4) Dr. Ambe Maharashtra 2014, pp. 59 5) Andhashr Koshagarach Sanshodhan Conference, 6) Gandhi V Gandhiwadi 374, January 7) Gandhi V Mithachya S Prakashan J 8) Gandhi V Mithachya S Prakashan J 8) Gandhi V	nandaparekar1960@rediffer Associate Professor Ancient Indian History, Histo	Associate Professor Ancient Indian History, History of Buddhis Movement 10 Completed: 01 Ongoing 1) Maharashtrache Shilpakar: Kranti Veer Naikvadi, Maharashtra Rajya Sahitya ani Bl Mumbai, 2018 Citation H-Index i10-index Citation H-Index Japan , London, Sri Lanka 1) Relevance of Ashoka's Inscriptions , Sele Papers, Shivaji University History Conference and religious harmony, Critical Enquiry, Vol. 2013, pp. 45 -51 3) Therigatha: A Self expression of Buddhis Journal of Historical Research in Deccan, Vol. 1-10 4) Dr. Ambedkar and Rise of Grassroot Jou Maharashtra, Critical Enquiry, Vol. VI, Issue 2014, pp. 59 -67 5) Andhashraddha ani Koutilyachya Arthsh Koshagaracha Bharna Karnyache Upaya (M. Sanshodhan Patrika, Shivaji University History Conference, Kolhapur, 2016, pp.83-89 6) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: A Gandhiwadi Patrakar, Prabodhan Prakasha 374, January 2019 7) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: A Mithachya Satyagraphatil Binicha Shilekar, Mithachya Satyagraphatil Binicha Shilekar, Mithachya Satyagraphatil Binicha Shilekar, Mithachya Satyagraphatil Binicha Shilekar,	

Prakashan Jyoti, Issue 377, April 2019, pp. 34-39 9) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: Rajkumari Amrit Kaur, Prabodhan Prakashan Jyoti, Issue-378, May 2019, pp. 34-39 10) Gandhi Vicharanche Sacche Warasdar: Brij Krishna Gandhijicha Gawadi, Prabodhan Prakashan Jyoti Issue - 379, June 2019, pp. 56-61.

Name	Avanish Ramkrishna Patil		
Contact no	9421585291		
E-mail ID	avnishpatil@gmail.com		
Designation	Assistant Professor		
Research Areas	Modern Indian History, Urban History, Economic History,		
	History of Modern Maharashtra, Historiography		
No of Research papers	17	3 of 1	
published in last 5 years			
Research Projects in last 5	Completed:	Ongoing	
years (Give details)	1) British Authority and	1) British Authority and the	
	Traditional Rulership in the	Princely States of Southern	
	Princely State of Kolhapur,	Maharashtra in the 19 th	
	1800-1940 (University	Century, Research	
	Grants Commission, New	Strengthening Scheme of	
	Delhi), Rs. 70,000, (2016)	Shivaji University, Grants_	
	2) Kopeshswara Temple at	1,40,000 (2018)	
	Khidrapur, Tourism		
	Department of the District		
	Collectorate of Kolhapur,		
	2016-2017 , Rs. 1,50,000 (2018)		
Books Published (Details)	Published Books (Co-edited)		
Books Fublished (Details)	1	naraha 2007 Shiyoji	
	1) Nivadak Shodhnibandh Sa University History Conference	· ·	
	2) Nivadak Shodhnibandh Sar	•	
	University History Conference	8	
	3) Nivadak Shodhnibandh Sar	-	
	University History Conference	· ·	
	4) Nivadak Shodhnibandh Sa	=	
	University History Conference	e .	
	5) <i>Amerikecha Itihas</i> (Marathi	•	
	Instructional Material, Center		
	Shivaji University, Kolhapur,	ŕ	
	6) History of America, B.A.		
	Material, Center for Distance		
	Kolhapur, 2009	, J	
	7)Itihas: TyacheSidhanth ani	Padhati, M.A. Part I, Center	
	for Distance Education, Shiva	ji University, Kolhapur, 2010	
	8) History: Its Theory and Me	thod, M.A. Part I, Center for	
	Distance Education, Shivaji U	niversity, Kolhapur, 2011	
	9)Jagtik Krantya (World Rev	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
	for Distance Education, Shiva	• •	
	10) Ekonisavya Shatkatil Bha	rtacha Arthik Itihas, M.A. Part	

	I, Center for Distance Education, Shivaji University, Kolhapur, 2015 11) Itihas Sanshodhan Patrika, Proceedings of 20th Session of Shivaji University History Conference, Kolhapur, 2015 12) Itihas Sanshodhan Patrika, Proceedings of 21st Session of Shivaji University History Conference, Kolhapur, 2016 13) Vedh Itihasacha, A Collection of Selected 'Introductions' of Dr. Jaysingrao Pawar, Maharashtra			
	ItihasPrabho	dhini, Kolhapu	r, 2017	
Patents/ IPR		T		
No of Research papers published in National/International	Citation	H-Index	i10-index	RG Score
Conference				
Total no of Ph.D. Students	Awarded		Working	
	03		04	
Visits Abroad			-	
National/International Awards				
Selected Publications (10)	 British Raj and Urban Improvement: Kolhapur in the 1870s and 1880s, <i>Journal of Shivaji University, Volume 38</i>, 2003, pp. 1-14 Revolt of a Different Kind: Princely Pretenders in the State of Kolhapur, <i>Proceedings of the Indian History Congress</i>, 64th Session Mysore, 2004, pp. 925-933 An Inquiry into the Economic Aspects of Cane 			
	Cultivation in the Princely State of Kolhapur, Journal of Shivaji University, Volume 40, 2005, pp. 12-37			
	4) 'Public Opinion in Colonial India: The <i>Kesari</i> and the Kolhapur Affair, 1881-1883', <i>Proceedings of the Indian History Congress</i> , 67 th Session, 2006-07, New Delhi, 2007, pp.711 to 724			
	 5) Representation of Imperial Authority in Kolhapur: A Political Interpretation of the Selection, Accession, and Installation of Shahu, <i>Journal of Shivaji University</i>, <i>Vol.</i> 41, No. 1, 2006, pp. 97-114 6) Humanitarian Intervention or Political Convenience? Runaway Slaves and Abolition of Slavery in Colonial Western India, <i>The Icfai Journal of History and Culture</i>, Vol. III, Nos. 			
	3 & 4, , July	& October 200	9, pp.67-79	
	7) Christopher Bayly (1945-2015) Yanchi Bhartachya Itihasachi Mandani, <i>Samaj PrabhodhanPatrika</i> , Vol. 211, July-September 2015, pp.39-45 8) The Dispute over the DeshkulkarniWatan of Chiplun in the 17th Century: Text and Context; <i>Journal of Historical Research in Deccan</i> , January 2014, Vol 2, No. 1, pp. 14-20 9) PahilyaMahayudhatil Jagu Godbole Prakaran,			
			l of Historical No. 1, pp. 14-20	
		May 2017, pp. 2 y Revolutionar	25-37 y Nationalism in	n Maharashtra,

Journal of Shivaji University (Humanities and Social Sciences), Vol. 50 . No. 1 of 2017, pp.48-58

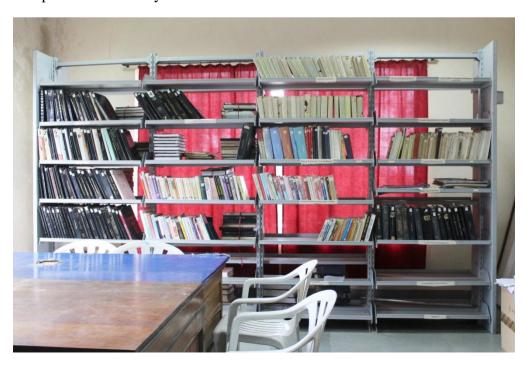
9) Details of Research Laboratories & infrastructure with photographs.

The Department has a well-equipped Auditorium on the first floor which is used to organize academic events and extra-curricular activities. A small departmental library having books, back issues of periodicals and more than 90 dissertations is used by the students. The Department also has a computer lab of 09 computers. The Department maintains a collection of Rare Paintings (29), Coins (30) and Artefacts (75) which are used as teaching aids by the faculty. These objects from the past enhance the learning experience of the students.

Department Building

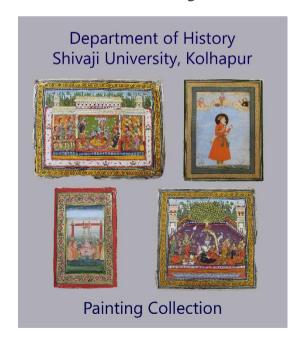
Departmental Library

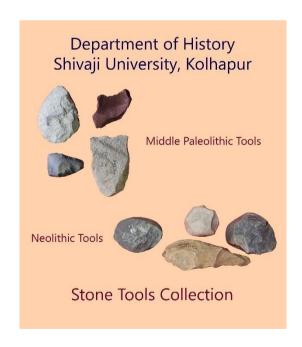

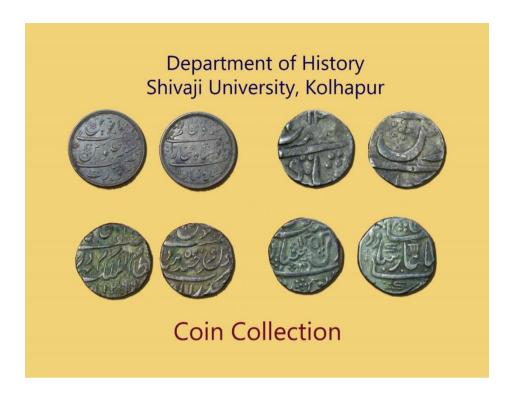
Computer Lab

Collection of Rare Paintings, Coins and Artefacts:

10) SET/NET Qualified Students.

- 1) MachaleDattatraya Ramesh, NET
- 2) Bhosale Laxmi Dadaso, SET
- 3) Jadhav Samadhan Aba, SET
- 4) Kate Chandrashekhar Kashinath, SET
- 5) Desai Jitendra Maruti, SET
- 6)Patil Prashant Shahajirao, SET
- 7) Mane Shubhangi Sadashiv, SET
- 8)Londhe Vandana Ramchandra, SET & NET
- 9) Godbole Vishal Arvind, SET
- 10) Naik Vikas Sambhaji, SET
- 11) Kunal Gautam Ainapure, NET
- 12) Aiwale Amol Vishwanath, SET
- 13) Kopnar Dayanand Eshwar, SET
- 14) Walkunje Nilesh Bhauso, SET & NET
- 15) Autade Rohini Balkrushna, SET
- 16) SargarIndrajeet Chandrakant, SET
- 17) Javeer Sunil Managu, SET

11) Details of Students Placements.

The students of the department make careers in the areas of research, teaching and through competitive exams. The curriculum has been framed so that the students who want to appear for NET/ SET or other competitive exams like MPSC/ UPSC/ other government exams will pursue knowledge required for the same. Research Methodology is given importance in the curriculum. However, the number of job openings in these areas have come down drastically in recent times. The department has started the PG Diploma in Museology to help the students face the new challenges.

12) Details of MoUs and Linkages.

A MoU with Maharashtra Rajya Marathi Vishwakosh Nirmiti Mandal, Mumbai was signed in 2016 for a period of three years. Under the MoU, the Department of History coordinates the efforts of teachers and research students to write entries relation to Modern History in the online Marathi Vishwakosh (Encyclopedia). The aim and objective of the Marathi Vishwakosh is to provide authentic and verified summaries of knowledge from all fields in Marathi language to the general public. This digital and open source version of the Marathi Vishwakosh has vastly expanded the accessibility, authorship, readership

and variety of encyclopedia entries. Since the entries are written in Marathi, the MoU has helped the people who know only Marathi to access to knowledge relating to World History and Indian History. It has also brought to the notice of the people important information about local leaders and local events. More than 72 entries have been written for the Marathi Encyclopedia of which about 11 have been published online.

Funds Generated: 2,40,000 per year for 03 years= 7,20,000 Number of beneficiary teachers: On campus: 03 Off Campus: 44

Number of beneficiary students: 08 Research Students

13) Extra curricular and Extension activities.

- Study tours and Field Visit- The Faculty organizes study tours to Visit to historical places so that the students would be acquainted with geographical milieu in which past events took place.
- Celebration of birth anniversaries of national leaders like Chhatrapati Shivaj, Krantijyoti Savitribai Phule, Swami Vivekanand acquaint the students with the contribution and legacy of the leaders.
- Celebration of 'Meghdoot', a week long celebration of regional culture by the students in the months of January- February.
- Students are urged to visit the state archives so that they get first hand experience about historical sources.
- The Department has a student club to screen films and documentaries based on historical events and personalities. After the screening of the film, students discuss and debate significant issues which emerge from the film.

14) List of Distinguished Alumni.

1.	Shri. Vishwas Nagare Patil	IPS, Commissioner of Police, Nashik.
2.	Prof. Umesh Ashok Kadam	Professor, School of Historical Studies, Jawaharlal Nehru University, New Delhi
3.	Shri. Suraj Waghmare	Sub Divisional Officer , Nagpur (Rural)
4.	Shri. RajirajPhale	Deputy Secretary, Revenue and Forest Department, Government of Maharashtra, Mantrayalaya, Mumbai
5.	Shri. Prakash Shinde	Office Superintendent, Department of Agriculture, Kolhapur District, Government of Maharashtra
6.	Smt. Veena More	Under Secretary, Department of Urban Development, Government of Maharashtra, Matrayalaya, Mumbai
7.	Shri. Siddeshwar Shinde	Account Officer, Maharashtra Government
8.	Shri. Purushottom Shinde	Disaster Management Officer, Solapur Municipal Corporation, Solapur
9.	Shri. Devidas Chaudhari	Inspector, Excise Department
10.	Miss Deepali Kshirsagar	Editor , Vidya Janaseva, Solapur
11.	Smt. Pradyna Mohite	Charity Inspector, Solapur District
12.	Shri. Umesh Magdum	Accounts and Finance Officer, Ratnagiri District

13.	Dr. Prabhakar Kolekar	Assistant Professor, Social Science Department, Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
14.	Prof. Arun Bhosale	Member, Marathi Vishwakosh Nirmitti Mandal, Government of Maharashtra, former Head, Department of History, Shivaji University
15.	Dr. T.S. Patil	President, Maharashtra Itihas Parishad, eminent social worker; former Principal and biographer of Chhatrapati Shahu Maharaj
16.	Dr. I. H. Pathan	Biographer of Chhatrapati Sambhaji Maharaj and former Principal of M.H. Shinde College, Tisangi
17.	Dr. Ankush Belvatkar	Principal, Kanya Mahavidyalaya, Islampur
18.	Dr. Rajendra More	Principal, Shri. R.R. Patil College, Savalaj, Dist: Sangli

15) Future roadmap of the department.

- Web based E-library: An online digital database of historical documents related to Maratha History, history of Modern Maharashtra and local history will be created and maintained in collaboration with the Barrister Balasaheb Khardekar Library of Shivaji University. Rare documents will be preserved by scanning them.
- Certificate and P.G. Diploma Courses in Modi Script and foreign languages with the objective of establishment of a Translation Lab
- Archive of Local Oral History: The department will take initiative in establishing an Oral Archive of national, regional and local History. The oral archive will contain oral interviews of a cross-section of people regarding their experiences. It will also preserve important oral data from radio and TV This will preserve rare historical material for the use of historians.
- The department will contribute to establish a museum of "Local and Regional History" to create awareness among the common people regarding their historical legacy. The museum will showcase the historical transitions in the socio-economic, cultural and political history of the region. It will also introduce visitors to significant archeological finds in the region
- MoU with Tamil University and Saraswati Mahal library, Thanjavur. The Thanjavur Maratha Dynasty was established in 1676 by Maharaja Venkoji Bhosale, the brother of Chhatrapati Shivaji Maharaj. Several Maratha families from Maharashtra went to the south and settled in Tanjavur, Vellore and Chennai. Over the years they developed their own culture and language, The primary purpose of the MoU between Shivaji University, Kolhapur and the academic institutions in Thanjavur is to provide opportunities scholars and students from both institutions to collaborate and undertake studies that would throw light on the interaction between Marathi and Tamil cultures. This academic collaboration will rekindle old historical ties between the two region

16) Media coverage of the Department: (Select Events)

The various activities and events organized by the Department had a fair amount of coverage in the local newspapers and media.

MoU with Tamil University, Thanjavur (2019)

विद्यापीठाचा लवकरच तंजावर विद्यापीठाशी सामंजस्य करार

तंजावर भेटीत कुलगुरूंची यशस्वी चर्चा; सरस्वती महाल ग्रंथालयाशी होणार करार

कोल्हापर : प्रतिनिर्ध

तंजावर (तमिळनाडू) येथील तमिळ विद्यापीठ व सस्स्वती महाल ग्रंथालय यांच्यासमवेत तंजावर ऐपर्स, तंजावरी मराठी भाषा अभ्यासासंदर्भात सामंजस्य करार करण्याबाबत तमिळ विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. देवानंद फिंट ग्रंची ग्रंथास्त्रीण चुन चाली

कुलगृरू डॉ. शिंदे यांनी यासंदर्भात नुकतीच विद्यापीठाच्या अध्यासकांसमवेत तंजाबरला भेट दिल्ती. तंजाबर येथील तमिळ विद्यापीठांने याज्य इतिहास व मराठी भाषेसंदर्भातील चाळीस इकारांहुन अधिक कागदपत्रे जतान करून ठेवाली आहेत. विद्यापीठाकडून मोडी कागदपत्रांचे भाषांतर कार्यंत्री मोठ्या प्रमाणात झाले आहे. त्यामुळी विद्यापीठाशी तंजावर पेपसं व तंजावरी साम्

कोल्हापूर : तंजावर येथील बैठकीत तमिळ विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. सी. बालसुब्रम्हण्यम यांचा सत्कार करताना कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे. तंजावरचे शिवाजीराजे भोसले, कुलसचिव मुध्धुकुमार, डॉ. अवनीश पाटील, डॉ. विवेकानंद गोपाळ. (छाया : पप्पू अत्तार)

विचाराधीन होता. सस्स्वती महल ग्रंथालयात मोडी कागदपत्रांसह हजारो मराठी ग्रंथांचे जतन केलेले असल्याने संशोधकांना अभ्यासासाठी ते सहज उपलब्ध व्हावे, यासाठी ग्रंथालयाबरोबर सामंजस्य करार करण्यात येणार आहे. तंजावर येथील सरस्वती महाल ग्रंथालयामध्ये बैठक झाली. तंजावरला मराठी अध्यासन व शिवाजी विद्यापीठात तमिळ

मराठ्यांच्या इतिहासात तंजावर महत्त्वाचे

तमिळनाडूतील तंजावर येथे सांडेतीनशे वर्षांपूर्वी इ. स. १६७६ ला मराठ्यांनी राज्य स्थापन केले. शहाजीराजेंचे पुत्र व छत्रपती शिवाजी महाराजांचे बंधू व्यंकोजी यांनी है राज्य स्थापन केले. तेव्हापासून ब्रिटिशांनी १८५५ ला संस्थान खालसा करेपवैत तेथे मराठा अंमल होता. दोनशे वर्षांमध्ये अकरा राजांनी राज्यकारपार केला. त्यांच्या कार्यकरीत तेथे मराठा संस्कृती रुजली, मराठ्यांच्या इतिहासत तंजावरचे राज्य हा एक महत्त्वाचा भाग असून तंजावरच्या अध्यासाशिवाय मराठ्यांचा इतिहास पूर्ण होत नाही. त्यामुळे तंजावर राजघराण्यांचे हजारो पेपर्स, इतर ऐतिहासिक कागदपत्रे, वस्तू, शिल्पे, चित्र, शिलालेख, ग्रंथ अध्यासाणे हे मराठा इतिहासाच्या अध्यासा महत्त्वाचे आहेत.

अध्यासन स्थापन करण्यासंदर्भात चर्चा झाली. शिवाजी विद्यापीठ नचे म्युझियम साकारत असून म्युझियममध्ये तंजावर वेथील मराठ्यांच्या इतिहासाशी संबंधित दालन उभारण्यासंदर्भांतही सकारात्मक चर्चा झाली. कुलसचिव मुध्युकुमार, डॉ. विवेकानंद गोपाळ, डॉ. जयकुमार, समिती सदस्य डॉ. अवनीश पाटील, डॉ. नंदकुमार मोरे, डॉ. निलांबरी जगताप, गणेश नेर्लेकर-देसाई उपस्थित होते.

Kolhapur Edition 8 May, 2019 Page No. 2 Powered by : erelego.com

Guest Lecture Series: Lecture of Dr. C.R. Das

सकाळ

कोल्हापूर: डॉ. अप्पासाहेब पवार व्याख्यानमालेत बोलताना डॉ. सी. आर. दास. शेजारी डावीकडून डॉ. नीलांबरी जगताप, डॉ. नंदा पारेकर, डॉ. अवनीश पाटील.

'मराठेशाही साम्राज्य'वर शिवाजी विद्यापीठात व्याख्यान

कोल्हापूर: मराठ्यांनी महाराष्ट्राबाहेरील प्रांतात केलेल्या विस्ताराबद्दल अभ्यास व्हावा, अशी अपेक्षा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील प्रा. डॉ. सी. आर. दास यांनी केले. शिवाजी विद्यापीठातील छत्रपती शाहू महाराज अध्ययन केंद्र व इतिहास अधिविभागातर्फे डॉ. अप्पासाहेब पवार स्मृती व्याख्यानमालेत ते 'मराठेशाही साम्राज्य आणि राजकारण' विषयावर बोलत होते. विभागप्रमुख डॉ. नंदा पारेकर अध्यक्षस्थानी होत्या. इतिहास अधिविभागातील सभागृहात व्याख्यानमालेचे आयोजन केले आहे. यांवेळी डॉ. अवनीश पाटील उपस्थित होते. डॉ. नीलांबरी जगताप यांनी प्रास्ताविक केले. प्रा. दत्तात्रय मचाले यांनी आभार मानले.

Kolhapur, Kolhapur-Today 05/03/2019 Page No. 5

Ms. Priyanka Patil, student of M.A. Part II in the Department of History receiving the President's Gold Medal (2018)

Lecture of Principal Anand Mense in collaboration with Foreign Language Department on "Understanding Mahatma Gandhi" (2018)

GIAN Course on "The Deccan in 18th Century" by Prof. Stewart Gordon, University of Michigan, USA

भारतासह आशियातील इतिहासात स्वाभिमानाला महत्त्व

इतिहास संशोधक प्रा. स्टअर्ट गॉर्डन: 'म्यान' उपक्रमांतर्गत शिवाजी विद्यापीठात कार्यशाळा

राषा सर्वत्रच दिसून येते. छत्रपती त्रकरायांची आग्ना भेट असू दे किंता तर सुपल राजकटीतील घटना पाइता

त स्वाधिमानाना मोटे महत्त्व दु अर्ट गाँडेन यांनी गुरुवारी व्यक्त

प्रसंगी प्रा. गॉर्डन बोलत होते. अध्यक्षस्थानी कुलगुरू डॉ. देवानंद

जागणे ही स्थाभाषिक तृती कार्यशास्त्रेत बोल भारतभूमीलालाभली आहे. या. स्टुअर्ट गॉर्डन सैन्यात भरती केलेल्या

नव्या सैनिकांना ठसेच आपल्यासाठी

क्या सिनाई विशे अपस्यामार्थी विशे स्वारं मा उदेशामार्थी मिनाईण मोर्ट देवन क्या सिरी तात असे भी मेरा देवन क्या सिरी तात असे भी मिरासा कारणमार्थी परेपा केवळ मध्यप्रीमा भागावन नवे, ता मध्य आधिकामध्येष प्रमातिक अस्य मध्य मध्य परापूर्व सिकारीना अस्य स्वारं मध्यप्री स्वारं केवळ स्वारं मध्यप्री स्वारं के स्वारं मध्यप्री स्वारं मध्यप्री स्वारं मध्यप्री स्वारं मध्यप्री पर्याप्र प्रमात अस्य देवान स्वारं मध्यप्र सिरी प्रमात कारणमार्थी क्या स्वारं स्वारं मिरासा कारणमार्थी क्या स्वारं मिरासा कारणमार्थी स्वारं मध्यप्री स्वारं मध्यप्री स्वारं मध्यप्रमात स्वारं स्वारं

ग्तः महाराष्ट्रातील

येथे भेट दिली. औरंगजेबाच्य दरबारातील वागणूक पाह्न क्रिकायांनी संताप व्यक्त केला होता. हा प्रकार आस्पतन्मान आणि स्वाधिमानाचा विषय होता.

इतिहासाच्या विद्यार्थ्यांनी प्रथम वर्तमानकाळसमञ्जूनयेणे आवश्यक

इतिहास विभागप्रमुख डॉ. पदाना पाटील यांनी कार्यशाळेचे महत्त्व मांगितले. यांचेळी संजय पाटील,

मिठाला जागण्याचा भारतभूमीला वारसा

प्रा. स्टअर्ट गॉर्डन : 'ग्यान' उपक्रमांतर्गत विद्यापीठात व्याख्यान

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. ४ : जात, धर्म प्रापेक्षाही मिठाला जागणे अत्यंत प्रतिष्ठेचे मानले जाण्याचा पेतिहासिक वारसा या भारतभूमीला लाभलेला आहे, असे प्रतिपादन अमेरिकेतील भिशिगन विद्यापीठामधील प्रा. स्टुअर्ट

ामाशन विद्यापाठामधाल प्रा. स्टुअट गॉर्डन यांनी आज येथे केले. केंद्रीय मनुष्यवळ विकास मंत्रालयाच्या 'स्यान' उपक्रमांतर्गत शिवाजी विद्यापीठाच्या इतिहास अधिविभागामार्फत विद्यापीठाच्या व्हर्च्युअल क्लासरूममध्ये आयोजित 'अठराव्या शतकातील दख्खन' या विषयावरील कार्यशाळेच्या ॥ । वषवाज्याः दघाटनप्रसंगी ते बोलत होते. कुल्गुरू डॉ. देवानंद शिंदे अध्यक्षस्थानी होते.

प्रा. गॉर्डन म्हणाले, ''आठ हजार वर्षांपूर्वांपासून मटण, मासे टिकवून

ठेवण्यासाठी मीठ उपयोगात आणले जात होते. इतिहास काळात मिठाचा उपयोग फक्त जेवणामध्येच होत नसे, तर आपल्या मातीशी एकनिष्ठ, इमानी राहण्यासाठी सैनिकांना मीठ देकन शपथ दिली जात असे. ही मिठाला जागण्याची परंपरा केवळ मध्ययुगीन भारतातच नव्हे, तर मध्य आशियामध्येही प्रचलित असल्याचे दिसते. 'वावरनामा'मध्येही पराभत सैनिकांना आपल्या सैन्यात नव्याने प्रवेश देताना मीठाला जागण्याची शपथ देण्याची परंपरा प्रचलित असल्याचे संदर्भ मिळतात. मिर्झाराजे जयसिंग, शहाजी महाराज, छत्रपती शिवाजी महाराज, छत्रपती राजाराम महाराज यांच्या काळातली या संदर्भातील

उदाहरणे पाहावयास मिळतात.' ते म्हणाले, ''राजघराण्यांशी असलेली असलेली

कोल्हापूर उद्घाटन बोलताना प्रा. स्टअर्ट गार्डन.

मध्ययुगापुरती मर्यादित नसून प्राचीन काळापासून चालत आल्याचे दिसते. त्याचा संबंध राजनिष्ठेशी असून भारतापासन मध्य आशियापर्यंत त्याचे

कुलगुरू डॉ. शिंदे म्हणाले, 'इतिहासाच्या विद्यार्थ्यांनी प्रथम वर्तमानकाळ समजून घेणे आवश्यक आहे. इतिहासाकडे पाहताना समग्र जार. दष्टीने पाहण्यावरोवरच इतिहास समजून यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर केला पाहिजे. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या इतिहासाकडे वैज्ञानिक दृष्टिकोनातू-पाहिले पाहिजे. परदेशी अध्यासकानी वैज्ञानिक दृष्टीने इतिहासाचे संशोधन केले. त्यामुळे आपण त्यांच्याकडे कुतूहलाने, आदराने पाहतो.'' इतिहास विभागप्रमुख डॉ. पदाजा हितहास विभागप्रमुख डॉ. पराजा गटील यांनी कार्यशाळेचे महत्त्व विषद केले. 'ग्यान'चे समन्वयक डॉ. आर. के. कामत यांनी स्वागत केले डॉ. अवनिश पाटील यांनी पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. संजय पाटील जगदीश पाटील विद्यार्थी उपस्थित

भारतभर पसरलेल्या मराठी संस्कृतीकडे दुर्लक्ष

इतिहास संशोधक प्रा. गॉर्डन यांचे मत; शिवरायांनी रुजवली स्वराज्याची प्रेरणा

कोल्हापुर : विजय पाटील

युरोप आणि जगातील इतर राजवरींपेक्षा मराता सामाज्याचे वेगलेपण हे वैश्विकटाइना अत्यंत महत्त्वाचे होते. कसलीही साधनसामग्री नसताना मराठ्यांनी बलाढ्य सत्तांविरोधातील लढाया जिंकल्या. मराठा सैनिकांमधील इच्छाशक्ती प्रबळ होती. याचे कारण छत्रपती शिवरायांनी दख्खनच्या माणसांमध्ये स्वराज्याची भावना पेरली होती. त्यामळेच मराठ्यांचे साम्राज्य भारतभर पसरले. ज्या ठिकाणी मराठ्यांचे साम्राज्य निर्माण झाले, त्या ठिकाणी मराठी संस्कृतीची छाप दिसते, त्यामळे या जीवन पद्धतीचा सखोल अभ्यास होणे गरजेचे आहे. याकडे दर्लक्ष झाले असल्याचे दिसते. असे मत

आंतरराष्ट्रीय इतिहास संशोधक आणि अमेरिकेतील मिशिगन विद्यापीठाचे प्रा. स्टअर्ट गॉर्डन यांनी दैनिक 'पुढारी'शी बोलताना व्यक्त केले.

प्रा. गॉर्डन हे शिवाजी विद्यापीठातील इतिहास विभाग आयोजित कार्यशाळेसाठी आले आहेत. त्यांचा मराठा राजवटीच्या इतिहासावर विशेष अभ्यास आहे. या पार्श्वभूमीवर त्यांच्याशी संवाद साधला असता, त्यांनी या राजवटीतील बारकावे सांगितले.

प्रा. गॉर्डन म्हणाले, युरोपातील राजवटींमध्ये एखाद्याला सेनापती किंवा प्रशासनातील सर्वोच्च पदावर पोहोचण्यासाठी तीन-चार पिढ्यांचा वारसा लागत असे. त्यामळे सामान्य सैनिक हा मानाच्या पदावर पोहोचणे तसे मश्किलीचे होते. मराठा

राजवटीमध्ये मात्र कर्तबगारी आणि बुद्धिमत्तेला वाव देण्यात आला. त्यामळेच सर्वसामान्य सैनिक सहज सेनापती आणि इतर मोठ्या पदांचे मानकरी झाल्याचे दिसतात. या गुणपारखी वृत्तींमुळे मराठा राजवट ही टिकाऊ दिसते. मराठी माणसांच्या गुणवैशिष्ट्यांविषयी ते म्हणाले, मराठा राजवटीत निष्ठा

ही सर्वोच्च दिसून येते. निष्ठेच्या या वृत्तीचा वैश्विक दृष्टिकोनातुन अध्यास विद्यार्थ्यांनी करावा कारण निष्ठा आणि मातीशी इमान ही वनी सैनिक आणि इथल्या माणसांमध्ये इतिहासाच्या शेकडो घटनांमध्ये सहजपणे दिसून येते. या वृत्तीमुळेच लढाईची साधने अपरी असताना अनेक बलाढ्य राजसत्तांविरोधात सैनिक लढाया करून जिंकल्याचे दिसते, सध्याच्या तरुण पिढीने ही इच्छाशक्ती कायम जिवंत ठेवण्याची गरज असल्याचे त्यांनी आवाहन

मराठा राजवटीच्या रचनेविषयी प्रा. गॉर्डन म्हणाले, देश आणि कोकण असे दख्खनच्या प्रदेशाचे वर्गीकरण करून ही रचना समजणे सोपे होईल. कारण, देशावर ज्यांची

सत्ता होती त्यांना कोकणातील समुद्रामार्गे होणाऱ्या व्यापारावर नियंत्रण मिळवणे गरजेचे होते कारण देश आणि कोकण एकमेकांशी परक असे प्रदेश आहेत. या दोन्हींशी संलग्न पश्चिम घाटासारखा निबिड प्रदेश हे मराठ्यांचे बलस्थान होते. या डोंगररांगांतील जंगल आणि वनसंपदा ही स्थानिक लोकांच्या सवयीची होती. त्यामुळे शत्रूला पळता भुई थोडी करून ठेवल्याची उदाहरणे इतिहासात दिसतात, गनिमी कावा हे तंत्र या बलस्थानांतूनच विकसित झाले. मराठ्यांशी पहिल्यांदा लढाई करताना इंग्रजांना त्यांचे रणगाडे आणि तोफा या भागात चढवता आलेल्या नाहीत, हे लक्षात घ्यायला हवे. मराठा साम्राज्य हे भारतभर पसरलेले

पान २ वर

MoU with Marathi Vishwakosh Nirmitti Mandal (2016)

कोल्हापूरपरिसर

भृतिष्य निर्वाहची लोकआवालत १० जानेवारीला कोलहापुर: कर्मचारी पशिष्य निवाह निर्धी संपदनेच्या उपक्षेत्रीय कार्यालयतर्फ येल्या १० जानेवारीला 'निर्धी आप के निकट' या नावाने ही लोकआवालत होणार आहे. यांच्या तकररी, अडचणी जाणून घेण्यात येतील. त्या बेळा व वर्गवाती ह्यालीलप्रमाणे: सकाळी साइंदरहा वाजता कर्मचारी पशिष्य निर्धी मध्यास्य अन्य कर्मचारी, कर्मचारी संपदनोचे पराधिकारी दुसारी ३ वाजता, आस्थापनांचे मालक, आस्थापनांचे प्रतिनिधी दुसारी ४ वाजता. तकार असत्यास लेखी स्वरूपात निर्धी आप के निकट असा उत्लेख करून पशिचय निर्धी कर्यालयाता खाववाच्या आहेत.

न्मदिन उपासना : वायल्डर मेमोरियल ट्रस्ट, ाव, खिस्त जन्मोत्सव उपासना, दपारी ४.

ग्नस महाराज ८४ वी पुण्यतिथी. ज्ञानेश्वरी हुजरे यांचे प्रवचन, नारायणदास महाराज पर, सायंकाळी ७.

वेलिक्स ॲनॉनिमस : मद्यमुक्ती सभा, इकर प्रशाला, शाहपुरी सायंकाळी ७.३०.

ाती

ी उपयोजनेचा क्रमंत्री घेणार आढावा

अनुसूचित जाती उपयोजनेतर्गत ष योजनोचा आहावा घेष्ण्यासाठी २ ।जाता पारुकमंत्री चंद्रकांत पाटील |च्यांची आहावा चेटक सामाजिक |केली असल्याची माहिती समाज 6 आयुक्त विशाल लेखेंद्र यांनी दिली. |बोद्ध घटकांसाठी राज्य शासनामार्फत |विद्यास्त्रकांसाठी राज्य शासनामार्फत

'मराठी विश्वकोश'चा उपक्रम समाजोपयोगी

कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे: ज्ञान मंडळे स्थापण्यासाठी विद्यापीठाबरोबर सामजंस्य करार

सकाळ वत्तसेवा

कोत्हरूप्, ता. २९ : विद्यापीठीमध्ये ज्ञान मंडळांची स्थापना करून त्यांच्या माण्यमातृत ज्ञानवर्धन करण्याचा महरपपू राज्य मराठी विवक्तशानितिती मंडळाचा अरक्रम समाजीपयोगी आहे, असे प्रतिपादन शिवाजी विद्यापीठाये कुरुपुरू डॉ. देवानंद शिंद यांनी आज येथे केळे.

महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ व शिवाजी विश्वापीठ यांच्यात आज विद्यापीठात आधुनिक इतिहास, राज्यशास्त्र आणि मराठी साहित्य या तीन विषयांची ज्ञानमंडळ स्थापन करणयावाबत सामंजरूत करार झाला. या बेळी ते बोल्ल होते. मंडळाचे प्रमुख अध्यक्ष दिलीप

कोल्हापुर : शिवाजी विद्यापीठ व महागष्ट्र राज्य सराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ वांच्यातील सामंजस्य करारा प्रसंगी कुरुगुरू डॉ. रेवानंद शिंद, मंडळाचे अध्यक्ष रिलीप कर्रावळकर, कुरूसिवय डॉ. विरुप्त नांदब्रेकर, डॉ. प्रकाश प्रयान : बे अवनीश मानील डॉ. राजन गयान स्टॉ. अरुगांव्य पाठक, राज्योग्य मोलापो आसी

करंबेळकर प्रमुख उपस्थित होते. डॉ. शिंद म्हणाले, ''जागतिक स्तरावरील विविध ज्ञानशाखांमधील ज्ञान मराठी भाषेत आणण्यामध्ये मराठी विश्वकोशनिर्मिती मंडळाची

महत्त्वाची भूमिका आहे. आता नवतंत्रज्ञान आणि ज्ञानाची बाढत असलेली व्यापी आणि होत असलेला बिस्तार लक्षात घेता विद्यापीठांमधील तन्ज्ञांना त्यामध्ये सामावन घेण्याचा मंडळाचा हेत् अत्यंत स्तुत्य आहे." करारांवर विश्वकोशनिर्मिता मंडळाच्या वतीने सचिव सुवर्णा पवार यांनी तर विद्यापीठाच्या वतीने कुरुसचिव डॉ. विरुप्त नांदवडेकर यांनी स्वाक्षरी केल्या. विश्वकोशनिर्मिती मंडळाचे सदस्य डॉ. अरुणंबर पाउक, राजशेखर सारक, राजशेखर अधिविधाणप्रमुख डॉ. उसकार चलर, डॉ. अस्ति भोसां, दे तरककेश मंडळाचे सारायक सारा

ज्यादातं खामकर उपस्थित होते.
प्रकल्पाचे स्वरूप विश्वकोश
अद्यावार्वीकरण- या प्रकल्पांतर्गत विश्वकोश
विश्वकाश
विश्वकोश
विश्वकेश
विश्वकोश
विश्वकेश
वि करणे, विविध्य विषयवांवरीत ज्वया माहितांची सातत्यांने पर टाक्रणे यासाठी ज्ञानमंडळांची स्थापना केळी आहे. प्रत्येक उपविषयसाठी स्वतंत्र ज्ञानमंडळ स्थापना करून ही सर्व ज्ञानमंडळ एकमेकांशी जोडणे व त्या आधारावर विषयकोशाची पुढील रचना करणे, हा उद्देश आहे. माठी विश्यकोशा खंड १ ते २०

करण, हर असर जातः, माराजी विश्वकारीय छांड १ ते २० मधीज गोर्चण्या अध्ययनातीर स्थान्या मुक्तिम्मय केताला डालेट्या गोर्ची पुन्तिहान करणे, नच्या गोर्ची शिव्हा मंगे आर्ची विशिष्य विश्यांचा यात्र मंगी आर्ची विशिष्य विश्यांचा यात्र मार्गाव आहे. हे ग्राथमिक कामानंतर नगात प्रकारित होणाऱ्या माहितीच्या माहित्या सालस्यांचे गोर्ची अध्ययनात करण्यांची प्रक्रिया सालस्यांचे नाज् ठेलांग्रे याहित्यां कामाचा अंतमीच असेस्त.

Guest Lecture Series: Lecture of Prof. S.M alias Raja Dixit, Savitribai Phule Pune University (2015)

तरुण भारत

कोल्हापुर पान ५

शेती केंद्रस्थानी ठेऊन धोरणांची फेरमांडणी आवश्यक

कृषीतज्ज्ञ डॉ. बुधाजीराव मूळीक , विद्यापीठात शेती विकासावर चर्चासत्र

कोल्हापूर

शेतीला प्राधान्य दिल्याशिवाय भारताला भवितव्य नाही. शेतीला केंद्रस्थानी ठेऊन अर्थव्यवस्थेची आणि धोरणांची मांडणी करणे गरजेचे आहे, असे प्रतिपादन कृषीतज्ज्ञ डॉ. बुधाजीराव मुळीक यांनी केले. शिवाजी विद्यापीठातील इतिहास अधिविभागातर्फे मानव्य सभागृहामध्ये 'विसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील शेतीविकास' या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्राच्या उद्घाटनप्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी इतिहास विभागप्रमुख डॉ. माधव पाटील होते.

डॉ. मुळीक म्हणाले, राष्ट्रीयकृत बँका शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्ज देतात. मात्र कर्ज फेडण्याची शेतकऱ्यांची पत नसल्यामळे शेतकऱ्याला कर्ज देत नाहीत, त्यामळे शेतीचे भवितव्य धोक्यात आहे.हरित क्रांती, धवल क्रांती, नीलक्रांती तसेच हॉर्टीकल्चरच्या माध्यमातून सप्तरंगी क्रांती अशा

टप्प्यांनी शेतीचा विकासही होत गेला. कृषी क्षेत्रातील असंघटीतपणामुळे सध्या उत्तम व्यापार, मध्यम नोकरी आणि निकष्ट शेती' असा मोठा फटका शेती क्षेत्राला बसला आहे. शेतकऱ्यांच्या भावनांचा उद्रेक होण्यापूर्वी सरकारने त्यांना आधार द्यावा. शेती अर्थव्यवस्थेचा सगळ्यात महत्याचा पैलू आहे. यांत्रिकीकरण अतिरिक्त सिंचन आणि अधिक धान्य पिकविण्याच्या गरजेतुनही जिमनीचे, पिकांचे शोषण सुरू आहे. शेती पिकवणाऱ्या शेतकऱ्यांवर नैसर्गिक आपत्ती आल्यास सरकारने शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई दिली पाहिजे

डॉ मुळीक पुढे म्हणाले, भारताकडे शेतीप्रधान देश म्हणून पाहिले जाते. शेतकरी पूर्वी स्वत:च्या घरातील बियाणे, खत, पाणी, जनावरांना लागणारा चारा घेऊन शेती करीत होता. सध्या आधुनिकतेमुळे मोट जाऊन विद्युत उपकरणे आली, त्यामुळेच लाडशेडींगचा पश्न निर्माण झाला आहे सरकारच्या मदतीशिवाय शेतकरी मोठ्या कष्टाने शेतीत उत्पन्न घेतो, मात्र त्याच्या उत्पन्नाला दर नाही. कृषी उत्पन्न बाजार समितीची स्थापना झाली असली तरी

उद्योजक व सरकारचा शेतकऱ्यांना लुटण्याचा धंदा

सध्या शेतीतील माती विकृन पैसे कमवता येतील मात्र शेती करणे अवघड झाले आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येवर एसीत बसून चर्चा करण्यापेक्षा शेतामध्ये जाऊन चर्चा केली तर शेतकऱ्याचे खरे दु:खणे समजेल. शासकीय कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार दीड लाख रूपये पगार आहे. मात्र या कर्मचाऱ्यांना शेतकऱ्याविषयी व देशाविषयी कोणतेच कर्तव्य नसते प्रशासकीय अधिकारी, उद्योजक आणि सरकार यांनी शेतकऱ्यांना लुटण्याचा धंदा सुरू केला आहे. शेतीवर पोट भरणे अतिशय अवघड झाले आहे, अशी खंतहीं डॉ. मुळीक यांनी व्यक्त केली.

कोल्हापर : शिवाजी विद्यापीठातील इतिहास अधिविभागातर्फे आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्राच्या उदघाटनप्रसंगी मार्गदर्शन करतानों कृषीतज्ज्ञ डॉ. बुधाजीराव मुळीक. डावीकडून डॉ. एम. ए. लोहार, डॉ. माधव पाटील, डॉ. अवनिश पाटील.

शेतकऱ्याच्या प्रश्नावर तिथे कधीच चर्चा संपत्ती आणि प्रसिध्दी ही प्रगतीच्या परिसंवाद झाला. होत नाही नजीकच्या काळात रिमोट सेन्सिंग तंत्रज्ञान यंत्रमानवाव्दारे शेती जीपीएस, जीआयएस यांचा नियमित वापर हे शेतीचे भवितव्य असेल. शेतकऱ्याला त्याच्या उत्पन्नाची योग्य किंमत देण्यासाठी दुहेरी दर आकारणीचे धोरणही सरकारला स्वीकारावे लागेल

अध्यक्षीय भाषणात इतिहास विभागप्रमुख डॉ. माधव पाटील म्हणाले, शेती क्षेत्रामध्ये तंत्रज्ञानाचा मर्यादित वापर करणे योग्यच आहे. ज्ञान, मोजमापाची भौतिक साधने असली तरी प्रगतीचे खरे मोजमाप मानवतावादी मूल्यांच्या वृध्दीतूनच अधिक अधोरेखित होत असते. त्या दृष्टीकोनातूनच शेती क्षेत्राकडे पोहचण्याची गरज राष्ट्रीय पातळीवर शेतीविषयक योग्य धोरणकर्ते असावेत यासाठी भारतीय शेती सेवा सरू करण्याची गरज आहे.

दुपारच्या सत्रामध्ये 'महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या-निसर्ग निर्मित की मानवनिर्मित आपत्ती' या विषयावर डॉ. मळीक. तरूण भारतचे निवासी संपादक दशरथ पारेकर, डॉ. व्ही. बी. जुगळे, डॉ. महावीर अक्कोळे, प्रा. ज्ञानदेव तालुके, कुलभुषण बिरनाळे आदींनी सहभाग नोंदवला. प्रास्ताविक डॉ. अवनिश पाटील, सूत्रसंचालन निलांबरी जगताप तर आभार डॉ. एम. ए, लोहार यांनी मानले, यावेळी कुषी महाविद्यालयाचे अधिष्ठाता डॉ. जे. जे. खोत, डॉ. पद्मा पाटील, डॉ. राजन गवस, डॉ. रणधीर शिंदे आदी उपस्थित होते.